

DOI: <https://doi.org/10.33216/2219-2654-2025-66-1-31-42>
*Остополец І.Ю. (ORCID 0000-0001-7315-2062),
Медвідь І.В. (ORCID 0009-0005-4875-3217),
Кухар Т.В. (ORCID 0000-0002-2352-323X),
Раджабова С.Ш. (ORCID 0000-0001-6565-621X),
Ткаченко О.А. (ORCID 0009-0004-6329-8251)*

ЗАЗДРІСНІСТЬ ЯК ЧИННИК КОНФЛІКТНОСТІ ТА АГРЕСИВНОСТІ ОСОБИСТОСТІ

У статті представлено результати теоретичного аналізу та емпіричного дослідження взаємозв'язку заздрисності, конфліктності та агресивності особистості.

Метою дослідження є виявлення та аналіз особливостей взаємозв'язку між заздрисністю та рівнем конфліктності, агресивності особистості.

Наукова новизна. Доведено, що заздрисність є значущим чинником, який пов'язаний із рівнями агресивності та конфліктності особистості. Зокрема, заздрість-неприятель має позитивний взаємозв'язок із конфліктністю, заздрість-зневіра корелює з підвищеною образливістю, а маскування заздрості взаємопов'язане з латентною агресією (мстивістю). Вірогідно, що найбільш деструктивні форми заздрисності сприяють зростанню соціальної напруженості та підвищенню рівня міжособистісних конфліктів.

Висновки. Результати дослідження свідчать про необхідність врахування рівня заздрисності особистості при розробці психологічних програм, спрямованих на оптимізацію міжособистісних взаємин та розвиток конструктивних стратегій спілкування. Особливу увагу слід приділити формуванню емоційної саморегуляції, підвищенню рівня усвідомленості власних емоцій та покращенню соціальних навичок взаємодії.

Ключові слова: *заздрисність, агресивність, конфліктність, міжособистісні стосунки, психологічна регуляція.*

Постановка проблеми. У сучасній психології заздрість визнана фундаментальною емоцією, що впливає на міжособистісні стосунки, соціальну адаптацію та внутрішній стан особистості [12]. Вона є багатовимірним феноменом, що включає деструктивні та конструктивні аспекти. Проблема стає

особливо актуальною в сучасному суспільстві через зростання соціальної нерівності, вплив мас-медіа та поширення соціальних мереж.

Емоція заздрості може сприяти розвитку агресивності, конфліктності, соціальної ізолюваності тощо. У той же час, за сприятливих умов, вона може мотивувати до особистісного розвитку та самовдосконалення [4; 5]. Заздрість, особливо у сучасному світі, часто сприймається негативно, але її вплив на соціальну динаміку залишається недостатньо вивченим. Зміни у морально-етичних орієнтирах суспільства та посилення індивідуалізму визначають актуальність цієї проблеми.

Заздрісність – це стійка риса особистості, яка характеризується схильністю до частого порівняння себе з іншими не на свою користь, що супроводжується негативними емоціями та специфічною поведінкою [9]. Вона проявляється пристрасним бажанням мати те, чим володіє інша людина, і характеризується специфічними емоціями (відчуття приниженості, злості, роздратування), думками (невдоволеність своїм становищем, бажання зла об'єкту заздрості) та поведінкою (суперництво, недоброчливість, плітки). Заздрісність є складним феноменом, який впливає на емоційний стан та поведінку особистості, а також на її взаємини з оточуючими. Розуміння природи заздрісності та робота над її оптимізацією сприяють покращенню якості життя та міжособистісних стосунків.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Перші дослідження заздрості виконані в межах психоаналітичної школи (М. Кляйн, А. Адлер, З. Фройд), де акцент зроблено на механізмах формування заздрості та її впливі на особистісну структуру [5]. Вивчено емоційні та соціальні аспекти заздрості, зокрема її вплив на міжособистісні конфлікти та агресію [16]. Дослідження гендерної специфіки показують, що жінки частіше зазнають емоційного впливу заздрості, що виражається у тривожності та комплексі меншовартості. У чоловіків це проявляється через конкурентність та агресію [3]. Вивчення в контексті соціальних мереж показало, що візуальні соціальні порівняння сприяють поширенню заздрості, яка, у свою чергу, впливає на самооцінку та соціальні відносини [3]. Поділяють заздрість на «чорну» (руйнівну) та «білу» (мотивуючу), що дозволяє краще зрозуміти її вплив на поведінку індивіда та взаємодію з оточенням [16]. У науковій літературі бракує емпіричних досліджень, присвячених конструктивному потенціалу заздрості, а також аналізу її проявів у різних культурних та соціальних контекстах [12; 13].

Заздрісність як особистісна риса може суттєво впливати на рівень конфліктності та агресивності індивіда. Дослідження останніх років виявили кілька ключових аспектів цього взаємозв'язку. Результати показують, що заздрісність може бути тісно пов'язана з агресивними проявами [1; 6]. Заздрісні особистості схильні приписувати оточуючим агресивні наміри, що може призводити до підвищеної ворожості та агресії у відповідь. Це підтверджується дослідженнями, які виявили, що заздрісність корелює з агресивністю та схильністю до конфліктної поведінки [8].

Люди з високим рівнем заздрісності частіше вступають у конфлікти через незадоволення своїм становищем порівняно з іншими [10]. Це може проявлятися у вигляді дратівливості, запальності та готовності до конфліктної взаємодії. Дослідження підтверджують, що заздрісність є одним із факторів, що підвищують конфліктність особистості [12]. Заздрісність може призводити до фрустрації через неможливість досягти бажаного, що, у свою чергу, викликає агресивні реакції. Заздрісні особистості часто мають занижену самооцінку, що робить їх більш вразливими до порівнянь з іншими та підвищує ймовірність агресивної поведінки. Заздрісність також може бути пов'язана з високим рівнем невротизму, який характеризується емоційною нестабільністю та схильністю до негативних емоцій, таких як гнів та роздратування.

Таким чином, заздрісність є чинником, що пов'язаний з конфліктністю та агресивністю особистості. Розуміння цього взаємозв'язку та впровадження відповідних психологічних інтервенцій може сприяти покращенню міжособистісних стосунків та зниженню рівня агресії в суспільстві

Мета статті – виявити та проаналізувати особливості взаємозв'язків між заздрісністю та рівнем конфліктності, агресивності особистості, а також визначити можливі чинники, що послаблюють або підсилюють цей зв'язок.

Виклад основного матеріалу і результатів дослідження. Заздрісність є складним психологічним феноменом, що має як внутрішньо-особистісні, так і міжособистісні прояви. Дослідження свідчать, що заздрість може виконувати як мотиваційну функцію, стимулюючи особистісний розвиток, так і деструктивну, сприяючи формуванню негативних соціальних установок та поведінкових стратегій [3]. Особливої уваги заслуговує питання взаємозв'язку заздрісності з агресивністю та конфліктністю особистості, адже саме ці характеристики можуть виступати як наслідок переживання заздрості та впливати на соціальну взаємодію людей. Різні форми заздрості — зневіра, неприязнь, маскування — можуть по-різному корелювати з особистісною агресивністю та схильністю до конфліктної

поведінки. У межах нашого дослідження ставилося завдання емпірично перевірити, наскільки значущими є ці взаємозв'язки та які аспекти заздрості виступають ключовими предикторами агресивності та конфліктності.

Основна гіпотеза дослідження полягає в припущенні, що чим вищий рівень заздрісності особистості, тим вищою є її схильність до конфліктної та агресивної поведінки. Підставою для висунення гіпотези є сучасні психологічні теорії та емпіричні дослідження, які підтверджують зв'язок між заздрісністю, агресивністю та міжособистісними конфліктами.

У дослідженні брали участь здобувачі вищої освіти 2–4 років навчання (бакалаврський рівень), кількістю 154 особи, юнаків (69 осіб) та дівчат (85 осіб), віком від 18 до 23 років, які навчаються у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького, Черкаському національному університеті імені Богдана Хмельницького та Пенітенціарної академії України.

Для досягнення дослідницької мети застосовано відповідний психодіагностичний інструментарій. Для дослідження заздрісності особистості використано «Методику дослідження заздрісності особистості» Т. Бескової, що містить 47 тверджень, які спрямовані на дослідження різних проявів заздрості, виявлення домінуючих станів, емоцій та способів поведінки особи, котра заздрить. Виділяють такі шкали (типи прояву заздрості): 1. «Заздрість-неприятнь». 2. «Заздрість-зневіра». 3. «Маскування» Загальний рівень заздрісності визначається сумою балів, що отримані за означеними шкалами, після чого бали переводяться у стени. Нижньою межею інтервалу нормативних значень є рівень вираження заздрісності 4 стена, верхній – 7 стенив.

Для виявлення схильності досліджуваних до конфліктності та агресивності як характеристик особистості використано методику «Особистісна агресивність і конфліктність» Є. Ільїна, П. Ковальова. Методика містить шкали: «запальність», «напористість», «образливість», «непоступливість», «безкомпромісність», «мстивість», «нетерпимість до думки інших», «підозрілість». Сума балів за шкалами «настирливість», «непоступливість» дає сумарний показник позитивної агресивності суб'єкта. Сума балів за шкалами «нетерпимість до думки інших», «мстивість» дає показник негативної агресивності суб'єкта. Сума балів за шкалами «безкомпромісність», «запальність», «образливість», «підозрілість» дає узагальнений показник конфліктності.

Для кореляційного аналізу застосовувався коефіцієнт кореляції Пірсона.

Результати дослідження заздрісності респондентів представлені в табл. 1.

Таблиця 1

Показники заздрісності особистості

Шкали	M(SD)
Заздрість-неприятнь	5,3(1,6)
Заздрість-зневіра	6,5(2,1)
Маскування	7,2(2,3)

Дослідження заздрісності особистості дало змогу оцінити рівень її проявів за трьома основними шкалами: заздрість-неприятнь, заздрість-зневіра та маскування. Результати свідчать про те, що у здобувачів вищої освіти найвиразніше проявляється маскування заздрості, тоді як неприємнь через заздрість менш виражена. Середні дані за шкалою «Заздрість-неприятнь» ($M=5,3$; $SD=1,6$) свідчать про те, що відкрита ворожість у досліджуваних виражена помірно. Результати дослідження підтверджують висновки С. Грабовської та О. Кіт, які вказували, що студенти частіше заздрять не агресивно, а через механізми самооцінки – через порівняння себе з іншими та зневіру у власних можливостях [2]. Однак Д. Іщенко зазначає, що у молодіжному середовищі зростає агресивність, особливо у випадках соціальної нерівності, коли заздрість стає тригером для агресивної поведінки [6].

Середні дані за шкалою «Заздрість-зневіра» ($M=6,5$; $SD=2,1$) свідчать, що у досліджуваних заздрість найчастіше проявляється у вигляді самозневіри, ніж у формі відкритої неприємні. Дослідження С. Дмитрієвої та Л. Бутузової показало, що студенти з високою заздрісністю схильні до зниження мотивації та уникання конкуренції, що збігається з отриманими результатами [3]. Подібні тенденції відзначає О. Мохорева, яка вказує, що українські студенти рідше спрямовують заздрість у конкурентну боротьбу, а більше схильні до пасивної демотивації та уникнення зусиль [12].

Середні дані за шкалою «Маскування заздрості» ($M=7,2$; $SD=2,3$) є найвищими, це свідчить про те, що досліджувані найчастіше не відкрито проявляють заздрість, а приховують її, що може призводити до внутрішнього напруження. О. Саннікова та А. Лісовенко зазначають, що студенти частіше не визнають свою заздрість навіть перед собою, що ускладнює її переробку та може спричиняти приховані негативні емоції [14]. С. Yang, R.-X. Tang у дослідженнях самоконтролю заздрісності вказали, що чим більше людина маскує заздрість, тим більш негативно це впливає на її психоемоційний стан [16].

Отже, виявлено, що здобувачі вищої освіти частіше приховують заздрість, ніж відкрито проявляють її у вигляді агресії чи неприязні. Заздрість у молоді переважно проявляється у вигляді самозневіри та зниження мотивації, ніж у формі боротьби чи конкуренції. Приховування заздрості може призводити до внутрішнього напруження та ризиків для емоційного благополуччя.

Результати дослідження особистісної агресивності та конфліктності респондентів представлені в табл. 2.

Таблиця 2

Показники особистісної агресивності та конфліктності

Шкали	M(SD)
Запальність	5,1(1,3)
Настирливість	3,7(0,6)
Образливість	4,2(0,9)
Непоступливість	3,3(1,0)
Безкомпромісність	5,8(1,7)
Мстивість	3,6(1,1)
Нетерпимість до думки інших	3,8(1,0)
Підозрілість	4,9(1,7)
Позитивна агресивність	7,0(1,7)
Негативна агресивність	7,4(1,5)
Конфліктність	20,0(2,7)

Дослідження рівня агресивності та конфліктності серед здобувачів вищої освіти дозволило оцінити, наскільки поширеними є різні форми агресивної поведінки. Найбільш вираженими характеристиками є позитивна агресивність, негативна агресивність та безкомпромісність, що свідчить про активну боротьбу за власні інтереси та високу конфліктність серед досліджуваних. Здобувачі вищої освіти мають високий рівень як позитивної, так і негативної агресивності, що вказує на активне використання агресивних стратегій у комунікації. Найчастіше агресія виражається у безкомпромісності, запальності та підозрілості, що може ускладнювати міжособистісні взаємини. Високий рівень конфліктності підтверджує необхідність розвитку навичок ефективного спілкування та емоційної саморегуляції серед здобувачів освіти.

Д. Іщенко (2020) та С. Березка (2017) підтверджують, що висока конфліктність у студентському середовищі є типовою рисою через боротьбу в процесі соціальної адаптації [1; 6]. Н. Кетова та співавт. наголошують, що

агресивність може мати як деструктивні, так і продуктивні функції залежно від соціального контексту [7].

Результати кореляційного аналізу представлені в табл. 3.

Таблиця 3

Показники взаємозв'язку між заздрістю та особистісною
агресивністю, конфліктністю (r)

Шкали	Заздрість-неприятність	Заздрість-зневіра	Маскування
Запальність	-,0603	,1160	,1652
Настирливість	,0814	-,1808	,0157
Образливість	-,0336	,1861	,0691
Непоступливість	,0916	,0,476	,0409
Безкомпромісність	,0822	-,0361	-,1349
Мстивість	-,0480	-,0915	,1378
Нетерпимість до думки інших	-,2498	,0017	,0386
Підозрілість	,0205	-,0533	-,1099
Позитивна агресивність	-,0157	,0521	,0558
Негативна агресивність	-,0385	-,0200	,0168
Конфліктність	,1618	,0721	-,1019

Кореляційний аналіз виявив наявність як позитивних, так і негативних взаємозв'язків між показниками заздрісності та особистісної агресивності й конфліктності. Заздрість-неприятність має слабкий негативний зв'язок із нетерпимістю до думки інших ($r = -0,2498$), що може свідчити про те, що особи з високим рівнем такої заздрості менш схильні до категоричності в оцінках інших людей. Подібні результати відзначалися в роботах, які розглядали заздрість як чинник, що може як сприяти, так і гальмувати ворожість залежно від контексту [2].

Заздрість-зневіра демонструє помірний позитивний зв'язок із образливістю ($r = 0,1861$), що вказує на можливу схильність осіб із високою заздрістю до переживання власної вразливості й підвищеної чутливості до соціальних взаємодій. Це узгоджується з дослідженнями, які виявили, що

негативні емоції, пов'язані із заздрістю, можуть посилювати емоційну реактивність [12].

Заздрість-неприятнь має слабкий позитивний зв'язок із конфліктністю ($r = 0,1618$), що може свідчити про те, що ця форма заздрості супроводжується схильністю до суперечок. Дослідження свідчать про те, що люди, які заздять іншим, частіше ініціюють конфлікти через внутрішню фрустрацію [15].

Маскування (скритність щодо власної заздрості) проявляє слабкий негативний зв'язок із конфліктністю ($r = -0,1019$), що може свідчити про те, що люди, які приховують свою заздрість, менш схильні до відкритих конфліктів.

Заздрість-зневіра має помірний негативний зв'язок із настирливістю ($r = -0,1808$). Це може означати, що люди, які переживають заздрість у формі зневіри (тобто сприймають себе як менш успішних, ніж інші), менш схильні до настирливості у взаємодії.

Маскування має слабкий позитивний зв'язок із мстивістю ($r = 0,1378$), що може означати, що люди, які приховують свою заздрість, можуть проявляти мстиві тенденції. Дослідження підтверджують, що латентна заздрість може перетворюватися на приховану агресію [13].

Отримані результати частково узгоджуються з попередніми дослідженнями впливу заздрісності на міжособистісні стосунки [8; 10; 12]. Це свідчить про те, що заздрісність може відігравати як деструктивну (через агресію та конфлікти), так і потенційно адаптивну роль (через уникнення конфронтації).

Висновки. Результати дослідження підтверджують, що заздрісність є значущим чинником, який пов'язаний із рівнем конфліктності та агресивності особистості. Встановлено, що різні форми заздрості (заздрість-неприятнь, заздрість-зневіра, маскування) мають специфічні взаємозв'язки з проявами агресивності та конфліктної поведінки. Заздрість-неприятнь виявилася пов'язаною з підвищеною конфліктністю, що може бути зумовлено її емоційною інтенсивністю та відкритою формою вираження. Заздрість-зневіра демонструє взаємозв'язок із образливістю та зниженням самооцінки, емоційною вразливістю особистості. Маскування заздрості, навпаки, має взаємозв'язок із прихованими формами агресії, такими як мстивість, що може свідчити про латентний характер конфліктної поведінки. Отримані дані свідчать, що заздрісність може сприяти формуванню деструктивних стратегій соціальної взаємодії, посилюючи ризик конфліктів та підвищуючи емоційну напруженість у міжособистісних відносинах.

Перспективами подальшого дослідження є аналіз чинників, що можуть зменшувати деструктивний вплив заздрісності (емоційний інтелект, когнітивні

стратегії регуляції емоцій тощо) та розробка програм психологічної корекції заздрисності особистості.

Література

1. Березка С. В. Причини та види агресивної поведінки особистості. *Молодий вчений*. 2017. № 9. С. 85–89.
2. Грабовська С., Кіт О. Схильність до заздрисності у студентів. *Вісник Львівського університету. Серія Психологічні науки*. 2018. Вип. 2. С. 10–22.
3. Дмитрієва С. М., Бутузова Л. П. Особистісні патерни заздрисності та совісності в юнацькому віці. *Вісник Київського інституту бізнесу та технологій*. 2019. № 3 (42). С. 11–18.
4. Євдокімова О. О. Феномен заздрисності у сучасних дослідженнях. *Особистість, суспільство, закон*. 2021. С. 67–69.
5. Жеронкін А. В. Історія заздрисності: історіографічний огляд. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Теорія культури і філософія науки»*. 2023. Вип. 68. С. 43–54. DOI: <https://doi.org/10.26565/2306-6687-2023-68-05>
6. Іщенко Д. І. Агресивність сучасної молоді: причини, шляхи профілактики. *Актуальні проблеми психології в закладах освіти*. 2020. Вип. 10. С. 55–62. DOI: [10.31812/psychology.v0i10.3905](https://doi.org/10.31812/psychology.v0i10.3905)
7. Кетова Н. А., Ільїн М. Ю., Нікулін Є. А. До питання про агресивність у молодіжному середовищі. *Колекція гуманітарних досліджень*. 2018. №5(14). С. 74–79.
8. Кириченко Р.В. Дослідження проблеми агресивної поведінки сучасної молоді. *Scientific Journal Virtus*. 2017. № 15. С. 51–54
9. Лісовенко А. Ф. Заздрисність та нарцисизм. *Наука і освіта*. 2016. № 2–3. С. 83–90.
10. Лісовенко А. Риси та властивості особистостей, схильних і несхильних до заздрисності. *Збірник наукових праць Національної академії державної прикордонної служби України. Серія: Психологічні науки*. 2016. № 2(4). С. 152–167.
11. Мазоха І. С. Агресивність як чинник конфліктної поведінки особистості. *Наука і освіта*. 2016. № 9. С. 99–104.
12. Мохорева О. М. Заздрисність особистості як чинник міжособистісних конфліктів. *Psychological journal*. 2022. Vol. 8, Issue 2 (58). P. 55–62. DOI (Issue): <https://doi.org/10.31108/1.2022.8.2>

13. Мохорєва О. М. Феномен заздрісності у зарубіжних та вітчизняних дослідженнях. *Габітус*. 2022. Вип. 41. С. 261–266. DOI <https://doi.org/10.32782/2663-5208.2022.41.46>

14. Саннікова О. П., Лісовенко А. Ф. Уявлення студентів про феномен «заздрість». *Science and education a new dimension. Pedagogy and Psychology*. 2015. III (29). Issue. 57. P. 72–75.

15. Товт В. В. Психологічні особливості проявів агресивності в юнацькому віці. *Науковий вісник Ужгородського національного університету, Серія Психологія*. Вип. 2., 2021. С. 28–32. DOI <https://doi.org/10.32782/psy-visnyk/2021.2.6>

16. Yang C., Tang R.-X. Validating the «Two Faces» of Envy: The Effect of Self-Control. *Frontiers in Psychology*. 2021. Vol. 12. P. 1–11. DOI: [10.3389/fpsyg.2021.731451](https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.731451)

References

1. Berezka, S. V. (2017). Causes and Types of Aggressive Behavior in Personality. *Young Scientist*, 9, pp. 85–89.

2. Hrabovska, S., & Kit, O. (2018). Tendency to Envy Among Students. *Bulletin of Lviv University. Psychological Sciences Series*, 2, pp. 10–22.

3. Dmytriieva, S. M., & Butuzova, L. P. (2019). Personal Patterns of Envy and Conscientiousness in Adolescence. *Bulletin of Kyiv Institute of Business and Technology*, 3(42), pp. 11–18.

4. Yevdokymova, O. O. (2021). The Phenomenon of Envy in Modern Research. *Personality, Society, Law*, pp. 67–69.

5. Zheronkin, A. V. (2023). The History of Envy: A Historiographical Review. *Bulletin of V. N. Karazin Kharkiv National University. Series «Theory of Culture and Philosophy of Science»*, 68, pp. 43–54. DOI: <https://doi.org/10.26565/2306-6687-2023-68-05>

6. Ishchenko, D. I. (2020). Aggressiveness of Modern Youth: Causes and Prevention Strategies. *Actual Problems of Psychology in Educational Institutions*, 10, pp. 55–62. DOI: [10.31812/psychology.v0i10.3905](https://doi.org/10.31812/psychology.v0i10.3905)

7. Ketova, N. A., Ilyin, M. Yu., & Nikulin, Y. A. (2018). On the Issue of Aggressiveness in the Youth Environment. *Collection of Humanitarian Studies*, 5(14), pp. 74–79.

8. Kyrychenko, R. V. (2017). The Study of the Problem of Aggressive Behavior Among Modern Youth. *Scientific Journal Virtus*, 15, pp. 51–54.

9. Lisovenko, A. F. (2016). Envy and Narcissism. *Science and Education*, 2–3, pp. 83–90.
10. Lisovenko, A. (2016). Traits and Characteristics of Individuals Prone and Not Prone to Envy. *Collection of Scientific Papers of the National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine. Psychological Sciences Series*, 2(4), pp. 152–167.
11. Mazocha, I. S. (2016). Aggressiveness as a Factor in Conflict Behavior of Personality. *Science and Education*, 9, pp. 99–104.
12. Mokhoreva, O. M. (2022). Envy as a Factor of Interpersonal Conflicts. *Psychological Journal*, 8(2)(58), pp. 55–62. DOI (Issue): <https://doi.org/10.31108/1.2022.8.2>
13. Mokhoreva, O. M. (2022). The Phenomenon of Envy in Foreign and Domestic Research. *Habitus*, 41, pp. 261–266. DOI <https://doi.org/10.32782/2663-5208.2022.41.46>
14. Sannikova, O. P., & Lisovenko, A. F. (2015). Students' Perceptions of the Phenomenon of Envy. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*, III (29), 57, pp. 72–75.
15. Tovt, V. V. (2021). Psychological Features of Aggressiveness in Adolescence. *Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Psychology Series*, 2, pp. 28–32. DOI <https://doi.org/10.32782/psy-visnyk/2021.2.6>
16. Yang, C., & Tang, R.-X. (2021). Validating the «Two Faces» of Envy: The Effect of Self-Control. *Frontiers in Psychology*, 12, pp. 1–11. DOI: [10.3389/fpsyg.2021.731451](https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.731451)

Ostopolets I.Yu., Medvid I.V., Kukhar T.V., Rajabova S. Sh., Tkachenko O.A.

ENVY AS A FACTOR OF PERSONALITY CONFLICT AND AGGRESSIVENESS

The article presents the results of a theoretical analysis and empirical study of the relationship between envy, conflict, and aggressiveness in personality.

The purpose of the study is to identify and analyze the characteristics of the relationship between envy and the levels of conflict and aggressiveness in personality.

Scientific novelty. It has been proven that envy is a significant factor associated with the levels of aggressiveness and conflict in personality. In particular, envy-hostility has a positive relationship with conflict, envy-despair correlates with increased resentment, and masked envy is interrelated with latent aggression (vindictiveness). It

is likely that the most destructive forms of envy contribute to increased social tension and a higher level of interpersonal conflicts.

Conclusions. The study results indicate the necessity of considering the level of envy in personality when developing psychological programs aimed at optimizing interpersonal relationships and fostering constructive communication strategies. Special attention should be given to developing emotional self-regulation, increasing awareness of one's own emotions, and improving social interaction skills.

Key words: *envy, aggressiveness, conflict, interpersonal relationships, psychological regulation.*

Остопалець Ірина Юріївна – кандидат психологічних наук, доцент, Мелітопольський державний педагогічний університет ім. Б. Хмельницького, м. Запоріжжя;

Медвідь Інна Василівна – магістр психології, старший викладач кафедри психології, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, м. Запоріжжя;

Кухар Тетяна Володимирівна – кандидат психологічних наук, доцент, Пенітенціарна академія України;

Раджабова Сабіна Шайдівна – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки і психології, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, м. Запоріжжя;

Ткаченко Олена Анатоліївна – здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня 053 Психологія, Мелітопольський державний педагогічний університет ім. Богдана Хмельницького, м. Запоріжжя.

Надходження статті: 06.03.2025

Прийняття статті до друку після рецензування: 22.03.2025

Оприлюднення статті: 25.03.2025